

Cozonacul din vis

La începutul piesei, Ranevskaia se întreabă dacă reîntoarcerea ei în țară nu este numai un vis. La sfârșit, valetul Firs, uitat în casa încuiată, constată că "viața a trecut, de parcă nici n-am trăit". Între aceste replici se consumă zbaterea tuturor personajelor: realitatea dorită încalcă teritoriile realității trăite, nimic nu este cert. Contradicțiile, trecerile de la o stare la alta se petrec cu ușurința caracteristică fugii în erealitate, nenorocirile pot să dispară printr-o dibace scamatorie, dar și limanul fericirii este doar un miraj. Cozonacul din vis e vis, nu este cozonac, obișnuiesc să spună psihiatrui. În spectacolul lui Vlad Mugur, buchetul de flori trimis de grădinar este o mare cracă uscată asemănătoare trunchiurilor răscucite din prim-planul scenei, patul copilăriei este unul dintre puținele obiecte focalizând atenția tuturor personajelor. Decorul lui Helmuth Stürmer recompune spațiul oniric alcătuit din amănunte precise și contururi vagi. Din vis este intensitatea trăirii și neputința de a o transforma în act. Din viață se aud, din afara scenei, zgomotele brutale, tropăiturile, strigătele înăbușite. Pare că undeva se petrece o dramă, dar până aici nu ajung decât ecourile ei confuze. Visul evoluează, conform unei logici proprii, de la idilă la coșmar, trecând prin străfulgerări de luciditate, când se încearcă contactul cu adevărul, prea dureros totuși pentru a fi suportat și acceptat.

Spectacolul expune prin semne clare starea de imponderabilitate când vișinele uscate puteau fi "fragede, zemoase, dulci, parfumate", când oamenii obosesc stând degeaba și dezrobirea este considerată de către foștii robi o nenorocire. Comică și tristă este revelația neputinței de a trăi acționând conform necesității. Nu doar Ranevskaia e incapabilă să înțeleagă că livada trebuie tăiată și că astfel terenul poate fi vândut în câștig, dar și pragmaticul Lopahin, blocat în propriile complexe, nu poate, nu știe să o ceară în căsătorie pe Varia. Vorbele se rostogolesc atrăgându-se una pe alta: dulapul, munca, banii, libertatea, Parisul, dragostea, medicamentele, generozitatea, telegramele, totul se învâlmășește, obiectele iau locul sentimentelor și viceversa. Vlad Mugur ne conduce în intimitatea perso-

najelor, cât mai aproape de misterul lor, care rămâne însă întreg, indescifrabil. Pe teritoriul interzis al intimității, regizorul pășește cu superioară discreție, refuzând, împreună cu Cehov, mahalagismul caracterizărilor sigure și superficialitatea concluziilor indubitabile. Forța spectacolului nu decurge din ambiția înnoirii, ci din coerența lecturii, din adevărea detaliilor la întreg, din stilul care lipsește atât de des în tentativele de impunere a originalității regizorale.

Actorii îl sprijină cu devotament pe regizor, interpretarea captează datele realității și distorsiunile visului, într-un tot organic, inteligibil și credibil. Nu doar Ranevskaia îl visează pe Lopahin, ci și el pe ea. Stief Mágda este și amintirea moșieresei autoritare care l-a impresionat pe copilăndul pripășit la bucătărie, și femeia zăpăcită mai curând de pierderea ultimei iubiri decât de cea a ultimei moșii. Bogdán Zsolt urmează să descifreze vocabularul de stăpân, acum este copleșit încă de surpriza drumului parcurs: nesiguranța din momentul devenirii, când este încă prezentă recunoștința, dar se prefigurează deja abjecția. În Gaev, Csiky András se răsfăță propunând mereu alte fețe ale imaturității bărbatului adult. Pentru că nimeni nu-l ia în serios, se simte dezlegat de obligația de a fi serios, pentru că nimeni – cu excepția lui Firs – nu-l iubește, nici el nu iubește pe nimeni, dar stăpânește politețea relațiilor și ridicolul este o formă de exprimare a indiferenței. El este ultimul produs al acestei minunate livezi, consemnată și în enciclopedii, o vișină fragedă și uscată în același timp. Káli Andrea – feminitatea ofilită înainte de a fi înflorit, Lázár Gabriella – veșnica așteptare a iubirii, Kántor Melinda – o viață cât o zi de vară, Borbáth

LIVADA DE VIȘINI de AP. Cehov. Traducerea: Tóth Árpád • TEATRUL MAGHIAR de STAT din CLUJ • Data reprezentației: 3 decembrie 1998 • Regia: Vlad Mugur • Decorul: Helmuth Stürmer • Costumele: Lia Manțoc • Muzica: Iosif Herțea • Distribuția: Stief Mágda (Ranevskaia), Káli Andrea (Ania), Lázár Gabriella (Varia), Csiky András (Gaev), Bogdán Zsolt (Lopahin), Dimény Áron (Trofimov), Biró József (Semionov-Pișcik), Borbáth Júlia (Charlotta Ivanovna), Orbán Attila (Epihodov), Kántor Melinda (Dunișa), Senkálzky Endre (Firs), Hatházi András (Iașa) ș.a.

Julia – derizoriul amăgirii, sunt întrupările unui pustiu sentimental cotropit de vorbe și de efectele unei false memorii. Inconsistența bărbaților, definiți mai curând prin ceea ce nu au decât prin ceea ce au, explică și determină caracterul agreabil al catastrofei: Dimény Áron este el însuși plictisit de discursurile etemului student, care nu va termina niciodată vreo facultate; ar vrea să-i spună Aniei că o iubește, dar dă din mâini și își caută galoșii cu o neîndemânare care îl scutește să ia vreo decizie. Biró József este profitorul casei, o prezență episodică pisăloagă și obositoare, Orbán Attila și Hatházi András dau aparența realității unor alcătuiți care sfidează legea gravitației. Ceea ce impresionează este profesionalismul, precizia cu care fiecare interpret cântă în acest ansamblu, contribuția fiecăruia la armonia generală. Când Senkálzky Endre iese la sfârșit din falsa lui ascunzătoare și se pregătește să moară, se produce și ieșirea din vis: moartea e singurul lucru adevărat. Împreună cu livada mor foștii ei stăpâni și piere ceva din ființa viitorilor proprietari.

Magdalena Boiangiu

foto: Peltan András

